

MORA • ORSA

Miljö- och byggnadsförvaltningen
Lena Bergman

YTTRANDE
2024-05-03
Dnr: 2024/39, 2.0.5

1(2)

Yttrande över betänkande Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103)

[Orsa kommun ser positivt på förslaget om ett nytt dispensskäl för en levande landsbygd som kan täcka in del verksamheter som i dag borde kunna beviljas dispens.

Det ses även som positivt att Naturvårdsverket tar fram en vägledning för hur lagen och dess tillämpning ska användas eftersom det saknas tydlig definition för de olika näringar som berörs och att praxis och förarbeten för undantagens behövs för tolkning av bestämmelserna.]

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Det ses som positivt att vattenbruk bör omfattas av undantagsbestämmelserna för att kunna främja ett hållbart och diversifierat vattenbruk som producerar hälsosamma och hållbara livsmedel. Även bra att övrigt vattenbruk kommer att omfattas av krav på anmälningsplikt och ska prövas enligt 9 kap. miljöbalken, vilket bland annat innebär att en lokaliseringsprövning enligt 2 kap. miljöbalken kan göras.

Det är svårt att bedöma konsekvenserna av det utvidgade undantaget på frånan kravet på tillstånd för vattenverksamhet i 11 kap. 11 § miljöbalken. Om ändringen kommer till stånd, är viktigt att kunna följa upp om denna ändring fick den effekt som ursprungligen avsågs samt vad ändringen kan ha lett till när det gäller eventuell miljöpåverkan.

3.5 Tillämpning av undantagsbestämmelsen i praktiken

Tillämpningen i kommunerna: Kommunen kommer framför allt i kontakt med undantagsbestämmelsen i samband med rådgivning, ansökan om dispens och tillsyn. Bra och tydlig vägledning är en viktig förutsättning vid rådgivning och information både för inspektörer, planerare och för de verksamheter som undantaget berör. Ändringarna och tilläggen kan direkt komma att påverka miljö- och byggnadsförvaltningens arbetsbelastning, men i nuläget går det inte att bedöma då det saknas uppgifter på hur många verksamheter som kan beröras.

5.2.2 Vägledning om tillämpningen

Nytt särskilt skäl för dispens

Dispensen ska avse en byggnad, anläggning, anordning eller åtgärd som behövs för en småskalig förvärvsverksamhet (bostadsändamål omfattas ej av undantaget)

Det innebär att den som ansöker om dispens inom strandskyddat område har att visa att exempelvis en anläggning behövs för att verksamheten ska kunna bedrivas på avsett sätt.

Det är bra att småskaliga förvärvsverksamheter på landsbygden kan söka dispens från strandskyddet. I alla dispensprövningar görs alltid en bedömning mot syftena inom dispensprövningen, så att den sökta åtgärden inte riskerar påverka allmänhetens tillträde till det strandskyddade området nämnvärt och inte riskerar få negativa konsekvenser för växt- och djurliv.

Omsättningskravet justeras. Det är bra att det redan i undantagsbestämmelsen framgår att kravet för att kunna utgöra ett undantag också innebär att förvärvsverksamheten ska ha viss varaktighet. Hobbyverksamhet omfattas inte.

Det är viktigt med en tydlig vägledning om hur undantagsbestämmelsen ska tillämpas. I vägledningen bör det förtydligas vad som omfattas och vad som avses med nämnda begrepp i förslaget, såsom småskalig förvärvsverksamhet, bedrivs varaktigt samt landsbygd. Det är viktigt att det tydligt framgår vad som ryms inom dessa begrepp för såväl berörda myndigheter som för dem som kan tänkas beröras. En sådan vägledning bör finnas på plats före ändringarna träder i kraft 1 september 2025.

7 Det funktionella kravet bör förtydligas

7.3.2 Utredningens överväganden och förslag

Det funktionella kravet i undantagsbestämmelsen i 7 kap. 16 § 1 miljöbalken innebär att anläggningen eller åtgärden *för sin funktion* måste finnas eller vidtas inom strandskyddat område. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till om det skulle medföra orimliga merkostnader eller tidsförluster för näringsidkaren om byggnaden skulle placeras utanför strandskyddsområdet.

Här hänvisas till befintliga rättsfall men det kommer att krävas tydlig vägledning för att tydliggöra termen funktionellt samband samt även tydliggöra för som kan anses vara orimliga merkostnader och tidsförluster för både myndigheter och för de verksamhetsutövare som berörs.

Lena Bergman
Förvaltningschef